

MEDGENERACIJSKO SODELOVANJE IN IZVEDBA ŠPORTNEGA DNE V 1. RAZREDU

Nataša Obran, prof. razrednega pouka,
Osnovna šola Grm, Novo mesto

Babice in dedki so neprecenljiv vir znanja in modrosti in imajo pomembno vlogo v življenju svojih vnukov. S svojimi izkušnjami in razumevanjem prispevajo k vzgoji najmlajših in postanejo pomemben del njihovega življenja. Ustvarjalno preživljanje prostega časa, gibanje in zdrav način življenja so pomembne vrednote, ki vplivajo tako na socialni razvoj učencev kot tudi na boljšo kvaliteto življenja ne le starostnikov, temveč vseh generacij. Takšne vrednote lahko privzgamemo z medsebojnim sodelovanjem, povezovanjem različnih generacij in druženjem. Še kako velja, da se ljudje najbolj povežemo, kadar sodelujemo z namenom, da dosežemo skupni cilj: to je bil tudi namen našega prvega športnega dne.

UVOD

V 1. razredu učitelji vsako leto načrtujemo številne dejavnosti, ki so povezane z naravo, gibanjem in zdravim načinom življenja. Pogosto iščemo različne pristope in oblike, tudi t. i. neformalnega sodelovanja z bližnjjo in širšo okolico, da bi dosegli še večje pozitivne učinke na samo vzgojno-izobraževalno delo in na učence. Eno takih sodelovanj smo načrtovali konec meseca septembra, ko smo v okviru športnega dne izvedli medgeneracijski pohod z babicami in dedki. Takšen način sodelovanja nam omogoča, da se družimo na drugačen, bolj sproščen način, se medsebojno spoznavamo in nenazadnje pomagamo drug drugemu, kar omogoča tudi lažjo izpeljavo dejavnosti. Hkrati pa je tak skupni športni dan priložnost, da šolo in aktivnosti čim bolj približamo tudi otrokovi družini, kar je še posebej dragoceno za prvošolčke, ki so ravnokar prvič prestopili šolski prag.

MEDGENERACIJSKO POVEZOVANJE

Medgeneracijsko sodelovanje je oblika povezovanja in hkrati družbena potreba, da dosežemo sožitje med starejšimi, srednje mladimi in mladimi generacijami. Takšno sodelovanje izboljša počutje starejših in intenzivira njihovo stopnjo udeležbe v družbi. Navedeno starejši čutijo kot doprinos, ki krepi kvaliteto življenja, ohranja in izboljšuje telesno in duševno zdravje, obenem povečuje občutek varnosti in pripadnosti. Starejšim generacijam opisane oblike

povezovanja prinašajo spoznanje, da v okolju in v družbi kot taki nikoli niso sami. Mlajše generacije s takšnim sodelovanjem razvijajo socialne veščine, krepijo empatijo, pridobivajo nova znanja, različna spoznanja in izmenjavo izkušenj. Takšen proces lahko poimenujemo kar vseživljenjsko učenje, saj so mladi in starejši drug drugemu v oporo in nesebično pomoč. Skozi povezovanje ljudi različnih starosti vsekakor lahko spoznavamo značilnosti vsake generacije posebej (Kralj 2009).

Primer dobre prakse – ŠPORTNI DAN: POHOD SKUPAJ Z BABICAMI IN DEDKI

Pri načrtovanju športnih dni, še posebej v 1. vzgojno-izobraževalnem obdobju, je pomembno, da so leti vsebinsko pestri in doživljajsko bogati. Izhajamo predvsem iz otrokove potrebe po vedoželjnosti, radovednosti in gibalni ustvarjalnosti, kar jim omogoča lažje doživljanje novih spoznanj, bogatenje izkušenj in prijetna doživetja (Kovač idr. 2011). S svojim zgledom, delovanjem in povezovanjem jim hkrati privzgamemo vrednote za nadaljnje življenje.

Cilji športnega dne

Učenci:

- razvijajo gibalne sposobnosti, vztrajnost in aerobno vzdržljivost;
- pridobivajo različna športna in druga znanja;
- se navajajo na zdrav način življenja;
- si privzgamajo pozitiven odnos do narave in okolja;
- se družijo s starimi starši;

- spoznavajo, da sodelujoči v skupini pomagajo drug drugemu;
- se seznanjajo z varnim in odgovornim športnim udeleževanjem;
- oblikujejo pozitivne vedenjske vzorce.

Glavni cilj športnega dne je usmerjen k temu, da učencem približamo naravo in njene lepote, ki so v naši neposredni bližini, in jih spodbujamo, da se bodo čim večkrat tudi vračali, bili aktivni udeleženci različnih dejavnosti ter se zavedali pomena skrbi za okolje.

Izvedba našega športnega dne

Zadnja septembrska sobota je bila za naše prvošolce drugačna kot ostali dnevi pouka. Delovni dan smo zaznamovali s prav posebnim športnim dnevom – z jesenskim pohodom, kjer smo se medgeneracijsko družili učenci, učitelji in stari starši. Skozi naše dragoceno sodelovanje smo tkali in poglobljali medsebojne vezi. Učenci so v spremstvu babic in dedkov nadgradili nova doživetja in se še bolj povezali. Cilj tega dne je bil med drugim spodbuditi tudi starejše, da svoj prosti čas preživijo na malce drugačen način v naravi in v skupnosti z mlajšimi generacijami.

Glede na to, da imamo številčno generacijo prvošolcev, ki so meseca septembra šele dobro stopili v šolo, je bilo potrebno premišljeno načrtovati organizacijo, da bi bila izvedba pohoda izpeljana čim bolj brezhibno in bi vsem udeležencem ostala v

lepem spominu. Upoštevati je bilo potrebno morebitne zdravstvene težave (astmatiki, sladkorni bolniki, alergiki, ...), predstaviti načrt poti in prometno-varnostne predpise, učence seznaniti s pravili varne hoje in športnega udejstvovanja. Posebno pozornost smo namenili skrbi za okolje, kulturi obnašanja v naravi ter ustreznemu ravnanju z odpadki.

Naši prvošolčki so zjutraj že nestrpno pričakovali prihod babic in

Naši prvošolčki so zjutraj že nestrpno pričakovali prihod babic in dedkov, saj so jim želeli predstaviti šolo in učitelje.

dedkov, saj so jim želeli predstaviti šolo in učitelje. Z rumenimi ruticami okoli vratu, polni otroške energije in seveda ponosa, ker so postali šolarji, so jih ob 9. uri pozdravili na ploščadi prvih razredov, kjer je sledila pogostitev s toplim čajem in pecivom. Že s to pozornostjo smo pričarali nasmeh na obraze vseh sodelujočih in vedeli smo, da bomo skupaj preživeli nepozaben dan. Učitelji smo bili v vlogi koordinatorjev in spremljevalcev, medtem ko so imeli tudi stari starši nalogo, da poskrbijo za svoje vnuke med potjo in na igralih ob potoku, kjer smo imeli odmor z različnimi igralnimi aktivnostmi.

Pot nas je najprej vodila po Kandjski in Belokranjski cesti mimo tovarne Revoz, kjer smo kot vzorni udeleženci v cestnem prometu za hojo uporabili stezo za pešce. Pohod smo nadaljevali mimo zelenih travnikov in polj vse do potoka Težka voda. Po sprostitvenem odmoru in malici smo nadaljevali pot ob potoku, se povzpeli mimo gradu do naselja Grm, kjer smo utrujeni, a zadovoljni zaključili triurni pohod. Tako je sobotno dopoldne minilo v odličnem razpoloženju in obogateno z novo izkušnjo.

Pot smo nadaljevali ob potoku, se povzpeli mimo gradu do naselja Grm, kjer smo utrujeni, a zadovoljni zaključili triurni pohod.

Slika 1

Lepo je bilo opazovati, kako se gradi odnos med starimi starši in vnuki, med učitelji in učenci, med samimi učenci, in tudi med nami, učitelji in starimi starši, ki kar niso mogli skriti navdušenja in seveda tudi s pohvalami niso skoparili. Hkrati pa so priznali, da jo šola danes veliko bolj prijazna in odprta kot je bila v njihovih časih.

Naš športni dan v luči medpredmetnega povezovanja

Pri izvedbi športnega dne smo poleg ciljev športne vzgoje uresničevali tudi cilje z naravoslovnega področja, matematike, slovenščine, likovne vzgoje, tudi glasbe. Med potjo smo vsi, še posebej navdušeno seveda učenci in njihove babice in dedki, prepevali pesmice o naravi in sreči (Lisička je prav zvita zver, Na planincih, Ko si srečen, ...) – s svojo vedrino in prešernostjo so te naše

skupne glasbene spodbude med samim pohodom na vse delovale motivacijsko res poživljajoče. Opravili smo tudi nekaj

spremljevalnih dejavnosti, ki smo jih večinoma povezali z vsebinami spoznavanja okolja: varna hoja, prometni znaki in njihov pomen, orientacija v okolici šole, opazovanje dreves, cvetic, ptic, poljščin in rib v bližnjem potoku. Nabrali smo tudi nekaj plodov in jesenskih listov, tudi z namenom, da jih kasneje uporabimo pri pouku.

Tako so učenci znanje pridobivali celostno, saj smo pri izvedbi pohoda povezovali različne vsebine: okolje so spoznavali neposredno v naravi, pri čemer je bil poudarek na osebnem doživljanju, poglobljanju izkušenj in odkrivanju novih spoznanj. Pridobljene izkušnje smo uporabili kot izhodišče za načrtovanje pouka in izpeljavo konkretnih dejavnosti v naslednjih dneh (Kolar, Krnel, Velkavrh 2011).

Med potjo smo vsi, še posebej navdušeno seveda učenci in njihove babice in dedki, prepevali pesmice o naravi in sreči.

Podoživljanje pohoda

V ponedeljek je bilo v razredu veselo, ker so bili vtisi z našega prvega športnega dne še posebej živi. Učenci so bili ponosni, da so povabili babice in dedke na pohod, se z njimi družili v naravi in hkrati imeli tudi priložnost pokazati jim svojo šolo. Tudi kakšna

V ponedeljek je bilo v razredu veselo, ker so bili vtisi z našega prvega športnega dne še posebej živi.

mamica ali očka se je pridružil veselemu dogodku.

Interaktivno druženje na sobotnem športnem dnevu je pozitivno vplivalo na razpoloženje učencev, kar se je kazalo tudi skozi njihovo podoživljanje: svoja doživetja so predstavili pri likovni vzgoji z risanjem (Sliki 1, 2), slikanjem, izdelavo lepljenke z jesenskim listjem, ki smo ga nabrali na pohodu (Sliki 3, 4), pri uri slovenščine s pripovedovanjem in opisovanjem, pri matematiki pa smo plodove in jesenske liste razvrščali v množice.

Pri uri slovenščine so učenci navdušeno opisovali svoja doživetja, pri čemer je poleg besed seveda tudi intonacija pripovedi kazala svojevrstnost njihovega lepega doživetja tega športnega dne. Takole so povedali, npr.:

Neža: "Z mano je šel na pohod dedek. Všeč mi je bilo, ker sva se pogovarjala in opazovala ptičke."

Oskar: "Babico Bernardo imam rad kot eno princeso. Na pohodu sva videla polno otrok, igral, trav in rož." Erazem: "Z babi Minko sva šla pogledat potok, všeč mi je bilo tudi polje. Hranila sva ribice s kruhom."

Ina: "Všeč mi je bilo, da smo se igrali, in da je šel oči z menoj na pohod. Na travniku sem opazila rožice."

Jasna: "Z babico sva opazovali potok in ribice v njem."

Stari starši so pogosto vključeni v življenje svojih vnukov, saj jih večina živi relativno blizu. Tako lahko ohranjajo stik in poglobljajo medsebojni odnos skozi njihovo otroštvo, hkrati pa so opora staršem, saj prenašajo izkušnje in delovne navade na najmlajše. Družinske vezi se še dodatno krepijo skozi različne oblike druženja, ki so jih predstavili naši šolarji. Npr. takole:

Taj: "Ko sem na obisku pri babici in dediju, se pogovarjamo in hodimo

Slika 2

Slika 3: Jesensko listje v likovnem ustvarjanju učencev

na sprehod s psičko Kiti. Skupaj se igramo družabne igre. Največkrat pomagam zlagati drva."

Jasna: "Ko prespim pri babici, se igrava Človek, ne jezi se. Pomagam ji tudi pomivati kozarce."

Oskar: "Z babico hodiva na sprehode in se pogovarjava. Pomagam ji pospravljati, sesati, brisati prah in občasno tudi kuhati. Včasih jo ponesreči razjezim. Napako popravim tako, da jo ubogam."

Erazem: "Z babi Minko greva najraje v gozd in iščeva gobe. Poznam mušnice, jurčke in marele."

Liza: »Ko sem na obisku pri babici, greva na sprehod do igrišča. Tam tečeva in se igrava na igralih.«

SKLEPNE MISLI

Medgeneracijsko druženje povečuje in izboljšuje kvaliteto osebne rasti posameznika. Odnos med starši, stariimi starši in vnuki lahko še globlje

poveže niti skupnih interesov. Pri skupnem druženju in preživljanju prostega časa s starimi starši otroci čutijo njihovo posebno pozornost, ljubezen in varnost, z babicami in dedki pogosto opravljajo tudi različna domača opravila, pri čemer lahko vsak otrok ponotranji rutino, ki je pomembna za vsakdanje življenje. Privajanje na delo, organizacija, dogovarjanje, priprave, ... so pomembne vrednote, ki jih je potrebno privzgajati že od zgodnjega otroštva. Starši so vsekakor vmesna generacija, pre-

Z babicami in dedki pogosto opravljajo tudi različna domača opravila, pri čemer lahko vsak otrok ponotranji rutino, ki je pomembna za vsakdanje življenje, kot vrednoto, ki jo je potrebno privzgajati že od zgodnjega otroštva.

ko katere otroci utrjujejo povezave s svojimi starimi starši, s tem pa se bogatijo medsebojni odnosi in ustvarjajo nove vezi vseh generacij: in kar je najpomembnejše, dosežki in znanje preteklih rodov se prenašajo na najmlajše. Naj za sklep z veseljem zapišem: Naš prvi septembrski športni dan je bil za učence, naše prvošolčke, polno in učinkovito doživetje z vidika vseh ciljev, ki opredeljujejo športni dan kot posebno obliko šolske vzgojno-izobraževalne dejavnosti; ob tem pa

vsekakor lahko poudarim tudi, da je bil za vse – učence, učitelje, babice in dedke (in preko njih, verjamem, da tudi za starše) – res lepo doživetje, lahko rečemo, da pomeni resda droben, a doživljajsko dragocen prispevek k vzgojno pomembnemu medgeneracijskemu povezovanju med starimi starši in vnuki, ki je za naše prvošolčke še toliko večje vrednosti, ker se je medgeneracijsko sodelovanje udeleževalo v kontekstu naklonjenega sodelovalnega povezovanja šole kot ustanove in domačega, družinskega okolja otrok, ki so ga tokrat predstavljali njihove babice in dedki.

LITERATURA

Kolar, M., Krnel, D., Velkavrh, A. (2011) *Učni načrt. Program osnovna šola. Spoznavanje okolja*. Ljubljana: Ministrstvo RS za šolstvo in šport, Zavod RS za šolstvo. Dostopno na www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/.../os/.../UN_spoznavanje_okolja_pop.pdf, 14. 10. 2018.

Kovač, M., Markun Puhar, N., Lorenčič, B., Novak, L., Planinšek, J., Hrastar, I., Pleteršek, K., Muha, V. (2011) *Učni načrt. Program osnovna šola. Športna vzgoja*. Ljubljana: Ministrstvo RS za šolstvo in šport, Zavod RS za šolstvo. Dostopno na www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/.../UN_sportna_vzgoja.pdf, 14. 10. 2018.

Kralj, A. (2009) *Medgeneracijsko povezovanje*. Dostopno na <http://www.ventilatorbesed.com/?opcija=kompclanki&oce=64&id=176>, 14. 10. 2018. Učenci 1. c razreda, ustni vir (intervju), oktober 2018.

Slika 4: Jesensko listje v likovnem ustvarjanju učencev

